

висновок, що цей інститут пройшов великий шлях, та є однією з основних підгалузей цивільного права.

Список використаних джерел:

1. Боголепов Н. П. Посібник з історії римського права. М.: «Юридическое наследство» Зерцало, 2013. 207-208с.
2. Підпригора О.А., Харітонов С.О. Римське право: Підручник. 2006, 511-512с. URL: https://www.studmed.ru/pdoprigora-oa-haritonov-ye-o-rimske-pravo-2006_b96ca0197a6.html.
3. Рабінович П.М. Вісник Академії правових наук: Україна 1999, 70-71с.
4. Заїка Ю.О., Тімуш І.С., Навчальний посібник, Українське цивільне право: 2014, 22-24с.

ДАВИДЕНКО Анастасія,
здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,
кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НЕНАЛЕЖНЕ ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ ПО ВИХОВАННЮ ДІТЕЙ БАТЬКАМИ: ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА НАСЛІДКИ

На даний момент в Україні достатньо часто зустрічаються порушення зі сторони батьків стосовно виконання ними їх обов'язків. У 2021 році кількість справ стосовно неналежного виконання батьківських обов'язків збільшилася на 66%. Такі справи відкриваються проти батьків, які або не приділяли належної уваги виховання, або "недогледіли" за дитиною. Варто зазначити, що проблеми даного характеру викладалися та роздивлялися і раніше. Дисертації М.А. Баймуратова, В.В. Вітвицької, С.Г. Киренка, А.В. Ландіної, Л.В. Левицької, Н.В. Плахотнюка, О.П. Рябчинської, Н.С. Юзікової та багато інших, присвячених проблемам запобігання посягань на права та інтереси дітей, на можливості для повноцінного розвитку, недопущення їх експлуатації, вчинення проти них правопорушень чи злочинів. Маю декілька й власних думок стосовно цього. Або відносна частина батьків просто не розуміють своїх тривіальних прав та обов'язків по відношенню до своїх дітей, або буквально їх ігнорують. На превеликий жаль схиляюся до другого, оскільки

більшість порушень зі сторони батьків «смердять» егоїзмом та жорстокістю.

Основною підставою для встановлення батьківських прав та обов'язків є факт народження дитини та реєстрація її народження у відповідних державних органах. Тобто з моменту народження дитини батьки мають ряд прав та обов'язків, у тому числі права та обов'язки, пов'язані з її вихованням. Держава не лише дає батькам право виховувати дітей, а й зобов'язує їх здійснювати це належним чином, враховуючи, насамперед, інтереси дітей. Отже, зміст права батьків на виховання включає турботу про здоров'я дітей, їх фізичний, духовно-моральний розвиток, виховання, формування поваги до суспільства та багато інших повноважень.

Вважаю за потрібним також зачепити тему безпосередньо видів відповідальності батьків за неналежне виконання покладених на них обов'язків щодо виховання дітей залежно від порушення положень чинного сімейного чи цивільного законодавства. Йдеться про правила, умови та правові наслідки застосування до батьків санкцій, таких як позбавлення батьківських прав та відібрання дитини без позбавлення батьківських прав, відшкодування шкоди, заподіяної їхніми неповнолітніми дітьми. Позбавлення батьківських прав є крайнім заходом, що застосовується лише в тому випадку, якщо інші заходи впливу не змінюють ставлення батьків до виховання дітей. Підставою для позбавлення батьківських прав є насильство та жорстокість над дитиною. Проте судова практика свідчить, що вищезазначені підстави для позбавлення батьківських прав використовуються рідко, оскільки насильство батьків щодо дітей має прихований характер. В результаті багато випадків жорстокого поводження з дітьми залишаються непоміченими [1]. Позбавлення батьківських прав на підставі ухилення батьків від виконання своїх обов'язків щодо навчання та виховання дитини. Головна та необхідна умова: вони систематично ухиляються від виконання цих обов'язків, тобто продовжують не виконувати свої обов'язки, незважаючи на всі заходи та попередження. Систематично – це означає, що батьки неодноразово притягувалися до відповідальності, але безрезультатно.

Єдина причина відлучення дітей від батьків полягає в тому, що сім'я знаходиться в небезпечному становищі для виховання та розвитку дитини.

Якщо подивитися на підстави позбавлення батьківських прав, то неважко помітити, що кожна з них є не що інше, як джерелом небезпеки для виховання неповнолітнього. Та сама небезпека, що дозволяє суд забезпечити позов про відібрання дитини без позбавлення батьківських прав. При цьому ці санкції суттєво відрізняються, особливо за підставами та наслідками застосування.

Різниця між відібранням дитини без позбавлення батьківських прав і позбавленням батьківських прав є на рівні суб'єктивних критеріїв поведінки батьків. Коли вони явно винні, і коли вони свідомо завдають шкоди своїм дітям, потрібні виняткові заходи, такі як позбавлення батьківських прав. Коли провина батьків незначна, використовується відібрання дитини без

позбавлення батьківських прав. Ці відмінності відображені у відповідних статтях нового Цивільного кодексу України[2].

Стосовно соціально-негативних наслідків. Зниження потенціалу загальнолюдських і моральних цінностей у суспільстві призводить до розвитку соціального сирітства - збільшення кількості дітей, позбавлених батьківського піклування. Серед основних причин збільшення кількості соціальних сиріт поряд із традиційними (антигромадська поведінка батьків, поширення алкоголізму та наркоманії) є нові, що характеризують період активних реформ у суспільстві: економічна нестабільність, безробіття, соціальна незахищеність, психологічна вразливість. Все це призводить до конфліктів у сім'ях і стає основною причиною невиконання батьками батьківських обов'язків.

Раннє виявлення неблагополучної сім'ї та покращення середовища сімейного виховання – дві взаємопов'язані складові, які мають стати ефективним засобом усунення обставин, що призводять до становлення дитини на шляху злочинності.

Список використаних джерел:

1. Ватрас В. А. Джерела сімейного права : автореф. дис. докт. юр. наук. цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Тернопіль, 2020. 43 с.
2. Мироненко В.П. Злочинність неповнолітніх, як фактор неналежного сімейного виховання. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2000. № 1. С.118-124.

ДАЦКО Андрій,

здобувач вищої освіти другого курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

ЮНІНА Марина,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Строки відіграють дуже важливу роль при здійсненні певних дій або прийнятті відповідних рішень, які мають значення в тій чи іншій галузі права. Цивільне право не є виключенням з вищевказаного твердження.